



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA- 4101-005-05/2014

D/14/504

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/14/504 - Przygotowanie szkół do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Bogdan Gorzałkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91107 z dnia 5 maja 2014 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 12 im. Kornela Makuszyńskiego w Siedlcach ¹ , ul. Unitów Podlaskich 16, 08-101 Siedlce
Kierownik jednostki kontrolowanej	Hanna Głuchowska, Dyrektor Szkoły ² (dowód: akta kontroli, str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ przygotowanie Szkoły do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W roku szkolnym 2013/2014 Szkoła zapewniła uczniom klas pierwszych odpowiednie warunki lokalowe i organizacyjne oraz wyposażenie techniczne, zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego. Posiadała również kadrę nauczycieli odpowiednio przygotowaną do edukacji uczniów sześciolletnich.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niezapewnienia uczniom najmłodszym bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w Szkole, poprzez niedostosowanie mebli w Sali komputerowej do zasad ergonomii. Nie miała ona jednak wpływu na obniżenie oceny ogólnej.

NIK zwraca również uwagę na nieosiągnięcie jednego z zalecanych przez Ministra Edukacji Narodowej standardów, polegającego na zapewnieniu wszystkim uczniom klasy I możliwości korzystania z osobnego komputera podczas zajęć komputerowych. Ponadto w ocenie NIK zlokalizowanie miejsca zabaw na poziomie Szkoły innym niż poziom, na którym znajdują się sale lekcyjne klas I-III nie sprzyja budowaniu poczucia bezpieczeństwa dzieci najmłodszych.

¹ Dalej także: „Szkoła”.

² Dalej także: „Dyrektor”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie przez szkołę warunków lokalowych i wyposażenia do edukacji uczniów sześciolletnich

Opis stanu faktycznego

1.1. W roku szkolnym 2013/2014 Szkoła dysponowała 10 salami lekcyjnymi przeznaczonymi dla 10 oddziałów klas I-III⁴. Każda z sal lekcyjnych była wykorzystywana przez jeden oddział. Do klas I-III uczęszczało 223 dzieci (76 do klas I, 68 do klas II, 79 do klas III).

(dowód: akta kontroli, str. 71, 84, 110)

1.2. Na rok szkolny 2014/2015 przewiduje się prowadzenie edukacji w 11 oddziałach klas I-III (w pięciu oddziałach klasy I, trzech klasy II i trzech klasy III), z wykorzystaniem 10 sal lekcyjnych, co oznacza, że dwie klasy pierwsze będą korzystały z jednej wspólnej sali w systemie zmianowym.

(dowód: akta kontroli, str. 65, 84)

1.3. Stosownie do „Zalecanych warunków i sposobu realizacji” podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych⁵, wszystkie trzy sale lekcyjne, w których w roku szkolnym 2013/2014 uczyli się uczniowie klas I, składały się z dwóch części: edukacyjnej (wyposażonej m.in. w tablice oraz stoły i krzesła uczniowskie) oraz rekreacyjnej (przystosowanej do rekreacji i zabawy). Sale wyposażono m.in. w pomoce dydaktyczne i przedmioty potrzebne do zajęć (takie, jak liczniki, tablice edukacyjne), książki tematyczne, różnorodne gry i zabawki dydaktyczne, książki oraz sprzęt audiowizualny (w jednej sali laptop z dostępem do internetu oraz projektor, w dwóch pozostałych radiomagnetofon).

(dowód: akta kontroli, str. 85-89, 112-113)

1.4. Znajdujące się w salach lekcyjnych meble były ergonomiczne i umożliwiały dostosowanie do wzrostu ucznia, zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶.

Pielęgniarka szkolna dokonywała w roku szkolnym pomiarów wzrostu uczniów. Informacje o wzroście były przekazywane wychowawcom klas i wychowawcom świetlicy, a następnie umieszczane w dziennikach lekcyjnych. Na tej podstawie dostosowywano uczniom stoliki i krzesła zgodnie z wymogami ergonomii.

(dowód: akta kontroli, str. 28-32, 64, 85-89)

1.5. W szkole utworzone zostało miejsce zabaw z wykorzystaniem środków pochodzących z programu rządowego „Radosna Szkoła”. Miejsce to zostało wyposażone w pomoce dydaktyczne mające na celu wspomaganie kształtowania u dziecka umiejętności motorycznych, wymienione w § 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I-III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia⁷. Miejsce zabaw zorganizowane zostało w wydzielonej sali na parterze budynku, na którym nie znajdowały się sale klas I-III.

(dowód: akta kontroli, str. 95-96, 127-136)

⁴ Po trzy oddziały w klasach I i II oraz cztery oddziały klasy III.

⁵ Stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977). Dalej: podstawa programowa.

⁶ Dz. U. z 2003 r., Nr. 6, poz. 69 ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

⁷ Dz. U. Nr 110, poz. 915 ze zm.

1.6. Szkoła posiada duży plac zabaw (o powierzchni około 500 m²), zbudowany w 2010 r. w ramach programu „Radosna szkoła”. Plac ten utworzono na wydzielonej, ogrodzonej części przestrzeni na terenie Szkoły. Ogrodzenie i zamknięcia były bezpieczne, nie stwierdzono: ostrych krawędzi, wystających drutów siatki lub podobnych zagrożeń. Zamontowane urządzenia do zabaw (m. in. huśtawki, zjeżdżalnie, przepłotnia, urządzenia linowe) były estetyczne, kolorowe i znajdowały się w dobrym stanie technicznym. Urządzenia te były bezpieczne, zostały trwale i stabilnie przymocowane do podłoża. Nawierzchnia placu (syntetyczna) była w dobrym stanie (nie tworzyły się na niej kałuże, nie zalegało błoto, nie była zanieczyszczona).

(dowód: akta kontroli, str. 67, 97-100, 119-126)

1.7. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸, Szkoła zapewniła uczniom możliwość korzystania ze świetlicy, która składała się z dwóch sal znajdujących się na pierwszym piętrze budynku. Świetlica była czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-16.30.

W świetlicy znajdowały się meble (stoliki, krzeselka) o zróżnicowanej wysokości (również odpowiednie dla dzieci najmłodszych), dywan, zabawki, sprzęt audiowizualny, gry planszowe i edukacyjne, sprzęt sportowy.

(dowód: akta kontroli, str. 77, 90-91, 117-119, 142)

1.8. Na terenie Szkoły funkcjonowała stołówka, która zapewniała uczniom możliwość zjedzenia ciepłego posiłku. Przygotowywanie posiłków odbywało się na miejscu. Stołówka była czynna w godzinach 11.30-13.20. Uczniowie klas I-III spożywali posiłki podczas długiej przerwy o godz. 11.30, pod opieką wychowawcy. Uczniowie oddziałów przedszkolnych jedli obiady od godz. 12.00, uczniowie klas IV-VI podczas długiej przerwy od godz. 12.35. Część sali została przeznaczona dla dzieci najmłodszych. Znajdujące się tam krzesła i stoły były zróżnicowane pod względem wysokości, oznakowane zgodnie z normą PN-EN 1729-1 „Meble. Krzesła i stoły dla instytucji edukacyjnych. Część 1”. Pomieszczenie stołówki było w dobrym stanie technicznym i utrzymywane w czystości.

(dowód: akta kontroli, str. 20-25, 89-90)

1.9. Stosownie do § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w każdej z sal lekcyjnych przeznaczonych dla dzieci z klas I zapewniono możliwość pozostawienia uczniom części podręczników i przyborów szkolnych.

(dowód: akta kontroli, str. 85-89)

1.10. Szkoła zapewniła uczniom klas I bezpieczny dostęp do pomieszczeń sanitarnych (łazienek i ubikacji). Pomieszczenia te (sześć pomieszczeń przeznaczonych osobno dla chłopców i dziewczynek) znajdowały się na pierwszym i drugim piętrze, w przestrzeni przeznaczonej dla uczniów klas I-III. Były one widoczne z sal lekcyjnych.

Sanitariaty oraz ich wyposażenie, stosownie do wymogów określonych w § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, były czyste i w dobrym stanie technicznym. Sanitariaty wyposażono w środki higieny osobistej, a także zapewniono w nich zimną i ciepłą wodę. W wyniku przeprowadzonych w dniu 16 maja 2014 r. oględzin łazienki zlokalizowanej na I piętrze budynku stwierdzono, że znajdujące się w niej urządzenia (krany, zlewy, miski ustępowe) były dostosowane do zasad ergonomii.

(dowód: akta kontroli, str. 94-95, 140)

⁸ Dz. U z 2004 r. Nr. 256, poz. 2572 ze zm.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego komisja powołana przez dyrektora przeprowadziła kontrolę stanu technicznego budynku (w tym toalet), obiektów sportowych, placu zabaw, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości, dotyczących obszarów objętych kontrolą NIK. Bieżące monitorowanie stanu sanitarno-higienicznego łazienek przeprowadzała sprzątaczką, która stan czystości sprawdzała po każdych przerwach śródlekcyjnych.

Ponadto kierownik gospodarczy przeprowadzał w Szkole doraźne kontrole wykonywania obowiązków przez sprzątaczkę (w okresie od września 2013 r. do maja 2014 r. łącznie 7 kontroli).

(dowód: akta kontroli, str. 37, 50, 52-58, 66)

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W ocenie NIK zlokalizowanie miejsca zabaw na poziomie Szkoły innym niż poziom, na którym znajdują się sale lekcyjne klas najmłodszych nie sprzyja budowaniu poczucia bezpieczeństwa, o którym mowa w pkt 2 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji” podstawy programowej.

(dowód: akta kontroli, str. 6, 139)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Zapewnienie przez szkołę warunków organizacyjnych do edukacji uczniów sześciolletnich

*Opis stanu
faktycznego*

2.1. W roku szkolnym 2013/2014 w Szkole funkcjonowały trzy oddziały klas I, w których uczyło się od 25 (dwa oddziały) do 26 uczniów. Liczba uczniów w poszczególnych oddziałach nie przekraczała maksymalnej liczby dzieci, zalecanej w pkt 4 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji” podstawy programowej. W roku szkolnym objętym kontrolą nie występowały przypadki łączenia oddziałów I klas z innymi klasami.

W Szkole w okresie objętym kontrolą do pierwszej klasy uczęszczało łącznie sześcioro sześciolatków. Dzieci te uczyły się jednocześnie z dziećmi siedmioletnimi. Zajęcia nie były prowadzone w grupach rówieśniczych ze względu na małą liczbę sześciolatków, co nie uzasadniało utworzenia osobnego oddziału.

(dowód: akta kontroli, str. 8, 27, 62-63)

2.2. Na rok szkolny 2014/2015 Szkoła planuje utworzyć pięć oddziałów klas I, przy czym liczba uczniów w jednym oddziale, zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy o systemie oświaty⁹, nie będzie przekraczała 25 osób.

(dowód: akta kontroli, str. 51, 65, 82)

2.3. Zgodnie z wymogami „Zalecanych warunków i sposobu realizacji” podstawy programowej w roku szkolnym objętym kontrolą edukację uczniów każdego z oddziałów klas I powierzono jednemu nauczycielowi – wychowawcy prowadzącemu oddział.

(dowód: akta kontroli, str. 104)

2.4. W roku szkolnym 2013/2014 zapisano do świetlicy szkolnej 161 uczniów klas I-III, w tym 48 uczniów klas I. Liczba uczniów w świetlicy nie przekraczała 25 osób¹⁰, stosownie do wymogów określonych w § 7 ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia

⁹ W brzmieniu obowiązującym od 1 września 2014 r.

¹⁰ Na podstawie badania próby obejmującej zapisy dzienników świetlicy szkolnej z jednego wybranego losowo tygodnia roku szkolnego 2013/2014.

Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹¹. Stwierdzono również, że zajęcia były prowadzone w stałych grupach wychowawczych.

(dowód: akta kontroli, str. 16-19, 75-76, 142)

2.5. Odnośnie organizacji zajęć edukacyjnych w klasach I dyrektor Szkoły wyjaśniła m.in.: *„Zajęcia na ogół prowadzone są w sposób tradycyjny i trwają 45 minut. Natomiast wychowawcy prowadzący zajęcia edukacji wczesnoszkolnej mają możliwość regulowania czasem trwania zajęć w zależności od możliwości uczniów, zachowując ogólny tygodniowy wymiar godzin zgodnie z ramowym planem nauczania. Mogą również przesunąć przerwy międzylekcyjne na inny czas, niż przerwy dla pozostałych uczniów.”*

(dowód: akta kontroli, str. 80-81)

2.6. W okresie objętym kontrolą zajęcia komputerowe z uczniami klas I prowadzone były w pracowni komputerowej wyposażonej w 11 komputerów z dostępem do Internetu, co oznacza, że w trakcie prowadzonych zajęć nie wszyscy uczniowie mieli dostęp do komputera (w poszczególnych oddziałach klasy I uczyło się odpowiednio: 25, 25 i 26 uczniów).

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że uczniowie na zajęciach pracują w parach, rzadko po troje, część uczniów wykonuje zadania na kartach pracy w podręcznikach, część pracuje przy samodzielnych stanowiskach komputerowych, zajęcia mają też charakter gier i zajęć interaktywnych, nie wymagających oddzielnych stanowisk komputerowych.

(dowód: akta kontroli, str. 8, 92-93, 141)

Wszystkie krzesła w pracowni komputerowej miały tę samą wysokość, co ograniczało możliwość doboru wielkości mebli do wzrostu dzieci.

(dowód: akta kontroli, str. 92-93)

2.7. Szkoła zorganizowała w roku szkolnym 2013/2014 dla uczniów klas I zajęcia zwiększające szanse edukacyjne uczniów zdolnych oraz uczniów mających trudności w nauce. Na zajęcia rozwijające uzdolnienia i zainteresowania (np. koło przyrodnicze, zajęcia muzyczne, zajęcia podróżnicze, koło biblioteczne) uczęszczało 67 uczniów (88% uczniów klas I), na zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne (np. ćwiczenia manualne, grafomotoryczne, logopedyczne, ćwiczenia z percepcji słuchowej) uczęszczało 18 osób (24%).

(dowód: akta kontroli, str. 13-15)

2.8. W Szkole przyjęto rozwiązania organizacyjne sprzyjające budowaniu poczucia bezpieczeństwa uczniów klas I. Sale lekcyjne wykorzystywane przez oddziały klas I znajdowały się w części Szkoły przeznaczonej dla uczniów najmłodszych, tj. z klas I-III, w części tej znajdowały się również toalety, świetlica oraz jadalnia. Klasy I-III miały swoją szatnię zlokalizowaną na niskim parterze budynku.

(dowód: akta kontroli, str. 93-94)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W roku szkolnym 2013/2014 nie wszyscy uczniowie klas I mieli do dyspozycji osobny komputer podczas zajęć komputerowych, zatem nie został osiągnięty standard, o którym mowa w pkt 11 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji” podstawy programowej, w którym zalecane jest, aby podczas zajęć uczeń miał do swojej dyspozycji osobny komputer z dostępem do Internetu.

(dowód: akta kontroli, str. 8, 92-93, 141)

¹¹ Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wyposażeniu sali komputerowej w krzesła nie dostosowane do zasad ergonomii (wszystkie miały tę samą wysokość, co ograniczało możliwość doboru wielkości mebli do wzrostu dziecka). Było to niezgodne z wymogiem określonym w § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli, str. 93)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, m.in., że zakup regulowanych stolików i krzeseł nie był możliwy z powodu braków środków finansowych. W ramach poprawy higieny pracy Szkoła przed rozpoczęciem roku szkolnego 2014/2015 zakupiła podnóżki do krzeseł.

(dowód: akta kontroli, str. 141)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na wyposażeniu sali komputerowej w krzesła nie dostosowane do zasad ergonomii nie miała wpływu na obniżenie oceny częściowej.

3. Zapewnienie odpowiedniej kadry nauczycieli do edukacji uczniów sześciolatków

Opis stanu
faktycznego

3.1. W roku szkolnym 2013/2014 zajęcia we wszystkich 10 oddziałach klas I-III prowadziło łącznie 17 nauczycieli, w tym 10 w zakresie nauczania wczesnoszkolnego (wychowawcy klasy), trzech języka angielskiego, trzech religii i jeden wychowania fizycznego. Nauczyciele wychowawcy posiadali kwalifikacje zawodowe zgodne z wymogami określonymi w § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli¹².

(dowód: akta kontroli, str. 65, 104)

W roku szkolnym 2014/2015 planuje się powierzyć prowadzenie zajęć w 11 oddziałach klas I 11 wychowawcom klas I-III, trzem nauczycielom języka angielskiego, dwóm religii i jednemu wychowania fizycznego.

(dowód: akta kontroli, str. 71)

3.2. Nauczyciele Szkoły, prowadzący zajęcia w oddziałach klas I-III, w okresie objętym kontrolą, uczestniczyli w ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli w szkoleniach zewnętrznych „O dobry start sześciolatków w szkole” (3 osoby), „Szkoła wspierająca – edukacja i poczucie bezpieczeństwa najmłodszych. Sześciolatek w szkole” (8 osób). Na czerwiec 2014 r. zaplanowano szkolenie zewnętrzne rady pedagogicznej (w tym wszystkich nauczycieli klas I-III) dotyczące objęcia sześciolatków obowiązkiem szkolnym.

(dowód: akta kontroli, str. 33-36)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

¹² Dz. U. z 2013r., poz. 1207.

V. Wnioski

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o podjęcie działań mających na celu dostosowanie mebli znajdujących się na wyposażeniu sali komputerowej do zasad ergonomii.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia czerwca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Dyrektor

Kontroler
Michał Musioł
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

.....
podpis

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.